

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	40506
Nom	Aprenentatge i ensenyament de l'educació física
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	16.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	14 - Aprenentatge i ensenyament de l'educació física	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
FERRIZ MORELL, ROBERTO FRANCISCO	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música
VALVERDE ESTEVE, TERESA	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música

RESUM

La matèria “**APRENTATGE I ENSENYAMENT DE L'EDUCACIÓ FÍSICA**” té com **finalitat** dotar al/l'estudianta/a de experiències, habilitats procedimentals, coneixements i recursos pedagògics que, en un futur, li permetin **DISSENYAR, APLICAR I AVALUAR** de forma autònoma l'ensenyament de l'Educació física en Secundària.

L'assignatura oferix una visió àmplia i no dogmàtica de l'ensenyament de l'educació física buscant fomentar la capacitat crítica i reflexiva de l'alumnat i estimular la seva implicació en el procés d'aprenentatge.

D'altra banda, **pretén** també fomentar l'adquisició de capacitats que permetin reflexionar sobre el sentit i els efectes de la docència en educació física així com una consciència crítica que els dugui a assumir actituds i valors adequats amb referència a la gestió professional: la importància de la formació permanent, la innovació, el treball cooperatiu, o l'activisme pedagògic.

Els **principis de procediment** que guien l'assignatura són: fomentar l'actitud crítica i cooperativa, educar

de forma democràtica, promoure la participació activa dels estudiants, potenciar la seva autonomia i independència intel·lectual i procurar la major aplicabilitat dels aprenentatges

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Aquesta matèria no requereix de coneixements previs. No obstant això, sí resulten d'especial importància, les creences prèvies dels estudiants sobre què significa aprendre i ensenyar, atès que la futura funció professional va a tenir aquesta comesa.

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Ser capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Conèixer la normativa i l'organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent i promoure'n la capacitat per aprendre per ell mateix amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i la iniciativa personals.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on siga situat.

- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o l'àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.
- Participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge. Dominar estratègies i procediments d'avaluació dels processos d'aprenentatge de l'alumnat, així com els propis per a l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Adquirir criteris de selecció i d'elaboració de materials educatius.
- Fomentar un clima que facilite l'aprenentatge i pose en valor les aportacions de l'alumnat de l'etapa o à r e a c o r r e s p o n e n t .
- Integrar la formació en comunicació audiovisual i multimèdia en els processos d'ensenyament i a p r e n e n t a t g e .
- Conèixer estratègies i tècniques d'avaluació i entendre l'avaluació com un instrument de regulació i d ' e s t í m u l a l ' e s f o r ç .
- Saber comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Posseir habilitats d'aprenentatge que permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat dels estudiants.
- Conèixer els desenvolupaments teoricopràctics dels processos d'ensenyament i aprenentatge de les m a t è r i e s d e l ' e s p e c i a l i t a t .
- Conèixer els desenvolupaments teoricopràctics dels processos d'ensenyament i aprenentatge de l ' e d u c a c i ó f í s i c a
- Conèixer el currículum de l'educació física, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge corresponents. Saber convertir els continguts del currículum en eines -programes d'activitats i de treball- al servei dels objectius educatius i formatius de la matèria. Identificar els problemes d'aprenentatge bàsics i comuns de l'educació física i idear e s t r a t è g i e s p e r s u p e r a r - l o s .
- Saber aplicar els coneixements adquirits i ser capaços de resoldre problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'educació física.
- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge de l'educació física. Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls propis de la seua responsabilitat docent.
- Conèixer els currículums de les matèries de l'educació física, així com el cos de coneixements didàctics al voltant dels processos del seu ensenyament i aprenentatge. Saber convertir els continguts dels currículums en eines-programes d'activitats i de treball-al servei dels objectius educatius i formatius d'aquestes. Identificar els problemes d'aprenentatge bàsics i comuns de l'educació física i idear estratègies per superar-los.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1.- Conèixer què és la Didàctica de l'educació física i el seu propòsit.
- 2.- Identificar les principals característiques de les teories de l'aprenentatge i la seva relació amb els models d'ensenyament en l'àmbit de l'educació física.
- 3.- Diferenciar i aplicar els diferents mètodes i estratègies per a l'ensenyament de l'educació física.
- 4.- Conèixer i aplicar diferents estratègies per a la gestió de les classes d'educació física.
- 5.- Diferenciar diferents models de disciplina, identifica els principals problemes de disciplina en les classes d'educació i saber aplicar les diferents estratègies per al seu afrontament i resolució.
- 6.- Avaluar l'aprenentatge de l'alumne/a, l'ensenyament del professor/a i els materials curriculars.
- 7.- Utilitzar estratègies didàctiques inclusives per a atendre la diversitat d'estudiantes.
- 8.- Conèixer i analitzar críticament el currículum oficial d'educació física per a l'educació secundària obligatòria i batxillerat.
- 9.- Realitzar programacions a llarg, (etapa, cicle, anual) mig (unitat didàctica) i curt termini (sessió).
- 10.- Analitzar de forma crítica la pràctica docent.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El disseny curricular i l'Educació Física

- 1.a) Introducció al disseny curricular.
- 1.b) Els processos de reforma educativa en Educació Física.
- 1.c) L'Educació Física en el marc curricular actual. Funcions de l'Educació Física escolar.
- 1.d) Reptes i rols del professorat de l'Educació Física del futur.

2. Didàctica de l'Educació Física.

- 2.a) Organització y recursos didàctics.
- 2.b) Estils d'ensenyament en Educació Física.
- 2.c) Models pedagògics en Educació Física.

3. Atenció a la diversitat en Educació Física

- 3.a) La importància de l'Educació Física per a l'educació integral i l'assoliment d'una educació inclusiva.
- 3.b) Legislació educativa per a atendre la diversitat a l'aula d'Educació Física.
- 3.c) Educació Física per a alumnat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NNEEAE).
- 3.d) Adequacions i adaptacions per al tractament de diferents discapacitats (NEE).
- 3.e) Estratègies inclusives a l'Educació Física.

4. Lavaluació en Educació Física

- 4.a) Tipus d'avaluació.
- 4.b) Estratègies d'avaluació. Lavaluació formativa i compartida.
- 4.c) Procediments i instruments d'avaluació.
- 4.d) Agents avaluadors.

5. Utilització de TIC en l'Educació Física

- 5.a) Fonaments i principis d'acció per a la integració eficaç de les TIC en EF
- 5.b) Aprenentatge amb dispositius mòbils en EF
- 5.c) Pedagogies emergents recolzades en TIC: Gamificació i Flipped classroom
- 5.e) Disseny i aplicació sistema de resposta immediata a l'aula per avaluar l'EF

6. Tractament didàctic en els diferents blocs de continguts

- 6.a) Condició física i salut.El
- 6.b) Jocs i esports.
- 6.c) Activitats adaptades al medi.
- 6.d) Expressió corporal i comunicació.
- 6.e) Elements transversals de l'assignatura.

7. Documents per al disseny curricular del professorat.

- 7.a) La programació didàctica.
- 7.b) Les unitats didàctiques.
- 7.c) Les fitxes de sessió i d'activitats.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en aula	50,00	100
Classes de teoria	50,00	100
Tutories reglades	20,00	100
Treball en grup	20,00	100
Altres activitats	8,00	100
Elaboració de treballs en grup	30,00	0
Elaboració de treballs individuals	37,00	0
Estudi i treball autònom	150,00	0
Lectures de material complementari	18,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0

Preparació de classes pràctiques i de problemes	15,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,00	0
TOTAL	420,00	

METODOLOGIA DOCENT

TIPUS D'ACTIVITAT FORMATIVA.

ACTIVITATS PRESENCIALS.

* Classes teòric-pràctiques.

Classes presencials teòric-pràctiques per a treballar els continguts, es realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, exposicions, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge cooperatiu, anàlisi de bones pràctiques, etc.

* Treball en grup.

La seva finalitat és promoure l'aprenentatge cooperatiu i reforçar l'individual.

La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva, i es podrà fer davant el grup complet en l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.

* Tutories.

Les tutories individuals i col·lectives serveixen com mig per a coordinar als/as estudiants en les tasques individuals i de grup i per a avaluar els progressos individuals, les activitats o la metodologia docent.

* Avaluació.

Proves orals i escrites per a la valoració dels continguts teòric-pràctics, autoavaluació i presentació de treballs individuals i en grup.

ACTIVITATS NO PRESENCIALS.

* Estudi i treball autònom.

Es va a potenciar l'autonomia intel·lectual de l'estudiant i la seva iniciativa acadèmica.

En aquest sentit haurà d'organitzar i gestionar: el seu estudi, la realització de tasques i treballs individuals i altres de naturalesa cooperativa, i les proves orals i escrites que es puguin realitzar per a l'avaluació de l'adquisició dels aprenentatges individuals.

AVALUACIÓ

La normativa del màster determina el seu caràcter presencial, per la qual cosa és obligatòria l'assistència a les classes i altres activitats lectives que es programen en aquesta matèria. En la qualificació final de les dues convocatòries anuals de l'assignatura es valorarà especialment aquest aspecte. En aquest sentit, l'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i se centrarà a analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu, sempre i quan s'acomplisca amb el criteri d'assistència a les sessions.

Modalitat A i B

-Cada activitat d'aprenentatge pretén mobilitzar una o diverses competències professionals que demanden la professió de docent d'Educació Física en l'àmbit laboral.

-Per a aprovar l'assignatura s'haurà de superar amb un cinc totes les proves d'avaluació.

-Es guardaran les qualificacions vinculades als resultats d'aprenentatge superats amb anterioritat per a la segona convocatòria.

Modalitat A

La informació per a evidenciar l'aprenentatge serà recollida, principalment, mitjançant (complir el 80% de l'assistència a l'assignatura):

-Treballs en grup cooperatiu (40% de la nota final): elaboració i exposició d'una programació Didàctica i posada en pràctica d'una sessió. Seguiment dels projectes corresponents a l'avaluació formativa.

-Treball en grup cooperatiu (30% de la nota final): Lliurament de documents recopilatoris i per als projectes de l'assignatura.

-Prova escrita (30% de la nota final): sobre continguts teòric-pràctics de la matèria.

Modalitat B

Per a aquelles persones que no aconsegueixen amb els criteris d'assistència a classe es preveu (no complir amb el 80% de l'assistència de l'assignatura):

- Treball individual (40% de la nota final): elaboració d'una Programació Didàctica (20%). Prova escrita d'avaluació de disseny de situacions d'ensenyament (20%).

- Treball individual (30% de la nota final): Lliurament de documents recopilatoris i projectes de l'assignatura.

- Prova escrita (30% de la nota final): sobre continguts teòric-pràctics de la matèria.

Plagi de treballs o còpia d'exàmens

En cas de plagi en treballs individuals, col·lectius o còpia en exàmens, s'aplicarà la normativa de la Universitat de València (Article 13, reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València) i / o qualsevol altra al·lusiva al frau acadèmic o conductes no ètiques.

L'alumnat és el propietari intel·lectual de tots els seus treballs i per reproduir-los, el professorat haurà de comptar amb el consentiment informat de l'alumnat

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Abarca-Sos, A., Julián, J. A., Murillo, B., Generelo, E., y Zaragoza, J. (2015). La Educación Física: ¿Una oportunidad para la promoción de la actividad física? Retos, 28, 155-159.
- Adams, M. (2013). Teaching that changes lives. Estados Unidos: Berrett y Koehler Publicers.
- Barrios, J. (2016). Programar por dominios de acción motriz en educación física. Madrid: MIÑO Y DÁVILA EDITORES.
- Barnett, L. M., Stodden, D., Cohen, K. E., Smith, J. J., Lubans, D. R., Lenoir, M., Morgan, P. J. (2016). Fundamental Movement Skills: An Important Focus. Journal of Teaching in Physical Education, 35(3), 219-225.
- Chiva, Ò., Isidori, E., y Fazio, A. (2015). Educación Física bilingüe y pedagogía crítica: una aplicación basada en el Judo. Retos: Nuevas Tendencias en Educación Física, 28, 110-115.
- Chiva-Bartoll, Ó., y Gil-Gómez, J. (2018). Aprendizaje-servicio universitario: modelos de intervención e investigación en la formación inicial docente. Ediciones Octaedro.
- Coyle, D. (2008). CLIL a pedagogical approach. En N. H. N. Van Deusen-Scholl (Ed.), Encyclopedia of Language and Education (pp. 97-111).
- Danion, F., y Latash, M. L. (2011). Motor Control. Theories, Experiments, and Applications. Nueva York. Oxford University Press.
- Devís, J. (2018). Los discursos sobre las funciones de la Educación Física escolar: Continuidades, discontinuidades y retos. Revista Española de Educación Física y Deportes, 423, 121-131.
- Díaz-Barahona, J. (2018). Mejorar el aprendizaje en acción integrando Mobile Learning en la educación física. Tándem: Didáctica de la educación física, 60, 69-73.
- Escartí, A., Pascual, C., y Gutiérrez, M. (2005). Responsabilidad personal y social a través de la educación física y el deporte. Barcelona: Graó.
- Fraile, A., López-Pastor, V. M. Ruiz-Omeñaca, J., y Velásquez-Callado, C. (2008). La resolución de conflictos en y a través de la educación física. Barcelona: Graó.
- Fernández-Río, J. (2017). El Ciclo del Aprendizaje Cooperativo: una guía para implementar de manera efectiva el aprendizaje cooperativo en educación física. Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación, 32, 264-269.
- Fernández-Río, J., Calderón, A., Hortigüela-Alcalá, D., Pérez-Pueyo, A. y Aznar-Cebamanos, M. (2016). Modelos pedagógicos en educación física: consideraciones teórico-prácticas para docentes. Revista Española de Educación Física y Deportes, 413, 55-75.
- Fernández-Río, J., Hortigüela-Alcalá, D., y Pérez-Pueyo, A. (2018). Revisando los modelos pedagógicos en educación física. Ideas clave para incorporarlos al aula. Revista Española de Educación Física y Deportes, 423, 57-80.

- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (2012). *Understanding Motor Development: Infants, Children, Adolescents, Adults* (7° ed). Nueva York: McGraw-Hill Education.
- García-González, L., Abós, Á., y Sevil-Serrano, J. (2020). *Acción docente en educación física y actividades físico-deportivas: teoría basada en evidencias científicas*. Zaragoza: Prensas de la Universidad de Zaragoza.
- Generelo, E., Julián, J. A., y Zaragoza, J. (2009). *Tres vueltas al patio. La carrera de larga duración en la escuela*. Barcelona: INDE.
- González-Cutre, D. (2017). Estrategias didácticas y motivacionales en las clases de educación física desde la teoría de la autodeterminación. *E-motion: Revista de Educación, Motricidad e Investigación*, 8, 44-62.
- González-Víllora, S., Evangelio, C., Guijarro, E., y Rocamora, I. (2020). *Innovando con el modelo de Educación Deportiva: si buscas resultados distintos, no eduques de la misma manera*. Madrid: Aula Abierta-McGraw-Hill.
- González-Víllora, S., Fernández-Río, J., Guijarro, E., y Sierra-Díaz, M. J. (2021). *Modelos centrados en el juego para la iniciación comprensiva del deporte*. Madrid: Ediciones Morata.
- Hernández, J. L., y Velázquez, R. (2004). *La evaluación en educación física*. Barcelona: Graó.
- Invernó, J. (2018). *Circo y Educación Física Otra forma de aprender* (2^a ed). Barcelona: INDE.
- Julián, J. A., Zaragoza, J., Aibar, A., Generelo, E., e Ibor, E. (2020). *Propuesta pedagógica de carrera de larga duración*. Zaragoza: Universidad de Zaragoza y Save The Children.
- Lleixà, T., y Sebastiani, E. (2016). *Competencias clave y Educación Física ¿Cómo y para qué tenerlas en cuenta en la programación?* Barcelona: INDE.
- López, F. (2008). *Necesidades en la infancia y en la adolescencia*. Madrid: Pirámide.
- Méndez-Giménez, A. (2014). *Modelos de enseñanza en educación física: unidades didácticas de juegos deportivos de diana móvil, golpeo y fildeo y pared*. Madrid: Grupo 5.
- Mosston, M. (1985). *La enseñanza de la educación física*. Buenos aires: Paidós.
- Metzler, M. (2011). *Instructional models in physical education* (3^a ed.). Nueva York: Routledge.
- Palmer, K. K., Matsuyama, A. L., Irwin, J. M., Porter, J. M., y Robinson, L. E. (2017). The effect of attentional focus cues on object control performance in elementary children. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 22(6), 580-588. <https://doi.org/10.1080/17408989.2017.1294667>
- Pérez-Pueyo, Á. L., Hortigüela-Alcalá, D., Fernández-Río, J., Calderón, A., García-López, L. M., González-Víllora, S., ... y Sobejano-Carrocer, M. (2021). *Los modelos pedagógicos en educación física: qué, cómo, por qué y para qué*. León: Universidad de León, Servicio de Publicaciones.
- Peiró-Velert, C., Hurtado, I., e Izquierdo, M. (2005). *Un salto hacia la salud: actividades y propuestas educativas con combas*. Barcelona: INDE.
- Peiró-Velert, C., y Julián-Clemente, J. A. (2015). Los modelos pedagógicos en Educación Física: un enfoque más allá de los contenidos curriculares. *Tándem: Didáctica de la educación física*, 50, 9-15.
- Reina, R., Sierra, B., García-Gómez, B., Fernández-Pacheco, Y., Hemmelmayer, I., García-Vaquero, M. P., Campayo, M., y Roldán, A. (2016). *Incluye-T: Educación Física y Deporte Inclusivo*. Elche: Limencop S. L.
- Sanz, D. (2004). *El tenis en la escuela*. Barcelona: Paidotribo.
- Siedentop, D. (1998). *Aprender a enseñar la educación física*. Barcelona: INDE.
- Sigrist, R., Rauter, G., Riener, R., y Wolf, P. (2013). Augmented visual, auditory, haptic, and multimodal feedback in motor learning: A review. *Psychonomic Bulletin & Review*, 20(1), 21-53. <https://doi.org/10.3758/s13423-012-0333-8>

- Tinning, R. (1992). Educación física: La escuela y sus profesores. Valencia: Universitat de València.
- Viciano, J. (2002): Planificar en Educación Física. Barcelona: INDE.

Complementàries

- Blom, A., Tammelin, T., Laine, K., y Tolonen, H. (2018). Bright spots, physical activity investments that work: the Finnish Schools on the Move programme. *British Journal of Sports Medicine*, 52(13), 820-822.
- Chow, J. Y., Davids, K., Button, C., y Renshaw, I. (2016). *Nonlinear Pedagogy in Skill Acquisition*. An introduction. New York: Routledge.
- Ferriz, R., González-Cutre, D., Sicilia, Á., y Beltrán-Carrillo, V. (2018). Estrategias motivacionales para la promoción de la actividad física en niños y adolescentes desde el contexto escolar. Barcelona: INDE.
- Fernández-Río, J. (2020). Apuntes metodológicos para una educación física post-covid-19. *EmásF: revista digital de educación física*, 66, 67-75.
- Hutzler, Y., Meier, S., Reuker, S., y Zitomer, M. (2019). Attitudes and self-efficacy of physical education teachers toward inclusion of children with disabilities: a narrative review of international literature. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 24(3), 249-266.
- International Society for Physical Activity and Health (ISPAH). (2020). Las Ocho Inversiones de la ISPAH para mejorar la actividad física. Disponible en: www.ISPAH.org/Resources
- López-Pastor, V. M. (2007). La evaluación en educación física y su relación con la atención a la diversidad del alumnado. Aportaciones, ventajas y posibilidades desde la evaluación formativa y compartida. *La revista Universitaria de la Educación Física y el Deporte*, 5, 59-71.
- Organización Mundial de la Salud. (2018). Plan de acción mundial sobre actividad física 2018-2030. Más personas activas para un mundo sano. Washington, D.C.: Organización Panamericana de la Salud.
- Romero-Ibarra, O. P., Peley-Bracho, R. C., y Troya-Morejón, I. (2020). Estrategias para la inclusión en el área de educación física de estudiantes con discapacidad. *Polo del Conocimiento*, 5(9), 900-917.
- Whitehead, M. (2010). *Physical Literacy. Throughout the lifecourse*. New York: Routledge.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

Adenda a la guía

Código de la asignatura:

Nombre de la asignatura: Aprendizaje y enseñanza de la educación física

1.- Contenidos

Inicialmente se mantienen los contenidos que aparecen en la Guía Docente de la materia.

Caso de confinamiento y consecuente implantación de docencia online, se analizará el contexto (altura del curso, contenidos impartidos, condiciones de docencia, de aprendizaje, etc.) y reajustarán en función de la realidad académica. Si algún contenido presencial no puede impartirse se buscará formación on line análoga de dicho contenido o experiencia de aprendizaje

En la docencia en línea el criterio general será: a) impartir el mayor volumen de contenidos; b) mantener los contenidos de base teórica y adaptar aquellos contenidos que estén fundamentados en la práctica y la presencialidad.

2.- Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

En condiciones ordinarias se mantienen los contenidos, planificación y volumen aproximado de trabajo que aparecen en la Guía Docente.

En espera de pronunciamiento institucional, del que en estos momentos se carece o condiciones de futuro confinamiento, se ajustarán a la normativa que apruebe la UV y de la Facultad de Magisteri. El criterio será mantener como el volumen de trabajo, buscar la máxima presencialidad y garantizar la seguridad de alumnado y profesorado.

La estructura y organización de la docencia online y la presencial será diferente, aunque en la docencia confinada y/o en línea se buscará desarrollar las competencias, los objetivos y contenidos generales, lógicamente variando y adaptándose en función del contexto académico-sanitario (materia impartida u otras). En todo caso se mantendrán elementos estables como horario de clases, de atención a alumnado y otros referentes básicos de la Guía docente

3.- Metodología Docente

Al principio de curso se procurará información y la capacitación en manejo de fuentes digitales y bases de datos de la UV para la realización de trabajos y estudio de la materia (Manejo del aula virtual, instalar la VPN, manejo bases de datos, etc.). También se fomentará la construcción de PLE personalizado (entornos personales de aprendizaje).

La docencia en línea que sustituya a la presencial se basará en actividades y experiencias de aprendizaje on line (síncronas y asíncronas) trabajo autónomo dirigido donde el alumnado tenga un papel activo y crítico en la construcción de conocimiento y en la elaboración de materiales curriculares y trabajos académicos. Esta docencia se apoyará esencialmente en recursos TIC institucionales disponibles por profesorado y alumnado (Aula Virtual, ...).

Tanto en docencia presencial como en línea se favorecerá los aprendizajes cooperativos y el establecimiento de grupos de trabajo estables. También se optará por la sencillez y los criterios didácticos para la preparación de materiales curriculares y su utilización en línea incidiendo en su utilidad pedagógica.

El alumnado tendrá toda la información académica alojada en el Aula Virtual en diferentes formatos (PDF, vídeos, recursos digitales on line open acces, etc.)

Se mantienen las tutorías presenciales reforzando entornos on line (Blackboard Collaborate u otras institucionales) para agilizar y mejorar la atención académica al alumnado. Para ello se establecerá una URL horario permanente que será facilitado al alumnado. El profesorado está disponible en el horario oficial de las clases presenciales para la resolución de posible las dudas.

El profesorado de la materia no interferirá en horarios de otros colegas, programando actividades en horario asignado

Se intentará conocer qué alumnado carece de servicios o medios digitales o presenta diversidad funcional que le impida seguir con normalidad las clases. En esos casos, debidamente justificados, se pueden contemplar adaptaciones curriculares que compensen dicha situación.

4.- Evaluación

En condiciones ordinarias se mantiene la filosofía y los indicadores y los criterios de calificación establecidos en la Guía Docente, tanto para el itinerario de evaluación continua, como para el de evaluación final.

La evaluación seguirá siendo esencialmente continua, tendrá carácter orientador y formativo y se centrará en analizar los procesos de aprendizaje individual y colectivo del alumnado

Se tendrá en cuenta el nivel de participación e implicación individual colectiva y rendimiento académico del alumnado, tanto en las actividades y tareas presenciales como en las realizadas on line

Cuando se pueda, las pruebas serán presenciales. Si la situación lo requiere se introducirán otras formas de evaluación: exámenes síncronos y asíncronos, orales y exposiciones por videoconferencia y otras experiencias que permitan recoger evidencias de aprendizaje utilizando TIC. Estas se informarán al alumnado y elegirán en función del contexto académico-sanitario.

Se recogerán evidencias de asistencia y participación del alumnado en clases presenciales y en línea. A efectos de asistencia, las clases presenciales y online tendrán la misma consideración.

El alumnado que no cumpla con los criterios de la agenda y los protocolos establecidos en la Guía Docente tendrá que realizar una prueba final en la primera convocatoria. Como referencia se establece que el alumnado deberá asistir al 80% de las clases. El alumnado que no pueda asistir al número de clases mencionadas o no alcance niveles académicos establecidos tendrá derecho a una prueba de calificación.

Se sancionará proporcionalmente el plagio, la copia en exámenes y la demora injustificada en la entrega de trabajos o tareas académicas presenciales y online. En ese supuesto se estudiará el contexto sanitario-académico y se intentarán buscar alternativas, protocolos y pruebas análogas a las presenciales en formato en línea

Si se produce nuevo confinamiento se podrán reajustar los contenidos y los procedimientos de evaluación informando con antelación al alumnado dichas modificaciones.

Si la situación lo requiere, por falta de servicios o dispositivos TIC o por adaptación a diversidad funcional, se podrán realizar procedimientos y pruebas singulares al alumnado o grupos que lo soliciten, justifiquen y apruebe el profesorado de la asignatura. En este caso el alumnado deberá contactar con el profesorado una vez se publique esta adenda y/o sea comunicada al alumnado.

En caso de anularse o no poder realizarse algunas pruebas o exámenes se considerarán suspendidas y se intentarán replicar en formato on line. Si ello no es posible se podrán considerar suspendidas y ponderar las partes y/o evaluaciones restantes.

Como referencia, ante posible confinamiento, las Pruebas de evaluación final (2ª convocatoria): se basará en un examen de dos partes. La primera consistirá en un cuestionario diseñado en el aula virtual con similares características al de la 1ª convocatoria. La segunda parte, consistirá en preguntas de carácter teórico-práctico que se hará mediante videoconferencia. Los estudiantes deberán estar conectados a la plataforma Blackboard Collaborate con la cámara puesta en marcha y el micrófono silenciado hasta que comience su prueba.

5.- Bibliografía

Se mantiene la bibliografía de referencia propuesta en la guía docente. También se informa a el alumnado de la conveniencia de instalar la VPN de la UV para tener acceso a las fuentes documentales y recursos de la biblioteca de la UV.

En caso de que el profesorado considere que algunos de los materiales necesarios no se pueden obtener mediante los recursos del servicio de bibliotecas a distancia (Dialnet, Roderic, MMedia, Encuentras +), el profesorado tratará de facilitar los manuales y referencias en el aula virtual, respetando las normas de autoría y copyright. Además, se diseñará materiales ad hoc por parte del profesorado (documentos, audios, vídeos) que se consideran necesarios en un entorno de docencia no presencial. En ese sentido, hay que recordar que la propiedad intelectual de este material es titularidad exclusiva del profesorado que lo ha realizado.

Tanto para docencia ordinaria, y particularmente para hacerla online se priorizará y fomentará el uso de recursos y fuentes de información digitales (principalmente *Open Access*): revistas, repositorios y bases de datos. Entre otras

DIALNET (<https://dialnet.unirioja.es/>)

DOAJ (<https://doaj.org/>)

ERIC (<http://eric.ed.gov/?q=karate&pr=on&ft=on.>),

GOOGLE ACADÉMICO (<https://scholar.google.es/>)

OPENDOAR (<http://www.opendoar.org/find.php>)

SCIENCEDIRECT (<http://www.sciencedirect.com/>)

SCOPUS (<https://www.scopus.com/>)

TAYLOR & FRANCIS ONLINE (<http://tandfonline.com/>)

Webs professionals (p.e. Lucía Quintero: <http://www.competenciamotriz.com/>)

Serà animarà al alumnado a usar los servicios de biblioteca e informática de la UV y otros de especial interés como:

Web servei d'informàtica (<https://angela.uv.es/>)

Normativa sobre privacidad, aspectos legales y proteccion de datos (<https://www.uv.es/ensuv/es/uvstic-seguridad-tecnologias-informacion-comunicaciones.html>)

Problemas o apoyo informático: apoyo del servei d'informàtica (SIUV)

Instalar la VPN: imprescindible para trabajar desde casa (vid en: https://www.uv.es/cibisoc/documentos/GuiafacilVPN_esp.pdf)

Servicio de Bibliotecas y documentación de la UV (<https://www.uv.es/uvweb/servicio-bibliotecas-documentacion/es/servicio-bibliotecas-documentacion-1285867215074.html>)

Información de interés facilitada por la Facultt de Magisteri: Recursos a distancia (<https://www.uv.es/uvweb/magisterio/sp/recursos-docencia-distancia/recursos-1286123521933.html>)

Addenda a la guia

Codi de l'assignatura: 40506

Nom de l'assignatura: Aprenentatge i ensenyament de l'Educació Física

1.- Continguts

Inicialment, es mantenen els continguts que apareixen a la guia docent de la matèria.

Cas de confinament i conseqüent implantació de docència online, s'analitzarà el context (moment del curs, continguts impartits, condicions de la docència, d'aprenentatge, etc.) i ajustarà en funció de la realitat acadèmica. Si algun contingut presencial no pot impartir-se, es buscarà formació online anàloga d'aquest contingut o experiència d'aprenentatge.

A la docència el línia, el criteri serà: a) impartir el major volum de continguts; b) mantindre els continguts de base teòrica i adaptar aquells continguts que estiguin fonamentats en la pràctica i la presencialitat.

2.- Volum de treball i planificació temporal de la docència

En condicions ordinàries, es mantenen els continguts, planificació i volum aproximat de treball que apareixen a la Guia Docent.

Esperant pronunciament institucional, del qual a hores d'ara es manca o condicions de futur confinament, s'han d'ajustar a la normativa que approve la UV i la Facultat de Magisteri. El criteri serà mantindre el volum de treball, cercar la màxima presencialitat i garantir la seguretat de l'alumnat i professorat.

L'estructura i organització de la docència online i la presencial seran diferents, encara que a la docència confinada i/o en línia, es cercarà el desenvolupament de les competències, els objectius i continguts generals, lògicament variant i adaptant-se en funció del context acadèmic-sanitari (matèria impartida o altres). En tot cas, es mantindran elements estables com els horaris de classes, atenció a alumnat i altres referents bàsics de la Guia docent.

3.- Metodologia Docent

Al començament de curs, es procurarà informació i capacitat en maneig de fonts digitals i bases de dades de la UV per a la realització de treballs i estudi de la matèria (maneig de l'aula virtual, instal·lació de la VPN, maneig de bases de dades, etc.). També es fomentarà la construcció de PLE personalitzat (entorns personals d'aprenentatge).

La docència en línia que substituisca a la presencial, es basarà en activitats i experiències d'aprenentatge online (síncrones i asíncrones), treball autònom dirigit, on l'alumnat tinga un paper actiu i crític en la construcció de coneixement i en la elaboració de materials curriculars i treballs acadèmics. Aquesta docència es recolzarà essencialment en recursos TIC institucionals disponibles per professorat i alumnat (Aula Virtual,...).

Tant a la docència presencial com en línia, es favoreixerà l'aprenentatge cooperatiu i establiment de grups de treball estables. També s'optarà per la senzillesa i criteris didàctics per la preparació de materials curriculars i la seua utilització en línia, incidint en la seua utilitat pedagògica.

L'alumnat tindrà tota la informació acadèmica a l'Aula Virtual, en diferents formats (PDF, vídeos, recursos digitals online Open Access, etc.).

Es mantenen les tutories presencials, recolzant entorns online (Blackboard Collaborate o altres institucionals) per agilitzar i millorar l'atenció acadèmica de l'alumnat. Amb tal fi, s'establirà una URL horari permanent que serà facilitat a l'alumnat. El professorat està disponible en horari oficial de les classes presencials per a la resolució de possibles dubtes.

El professorat de la matèria no interferirà en horaris de altres col·legues, programant activitats en horari assignat.

S'intentarà conèixer quin alumnat manca de serveis o mitjans digitals, o presenta diversitat funcional que li impedeix seguir amb normalitat les classes. En aquests casos, degudament justificats, es poden contemplar adaptacions curriculars que compensen aquesta situació.

4.- Avaluació

En condicions ordinàries, es manté la filosofia i els indicadors i criteris de qualificació establerts a la Guia Docent, tant per l'itinerari d'avaluació contínua, com per al d'avaluació final.

L'avaluació seguirà sent essencialment contínua, tindrà caràcter orientador i formatiu, i es centrarà en analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu de l'alumnat.

Es tindrà en compte el nivell de participació i implicació individual col·lectiva i rendiment acadèmic de l'alumnat, tant a les activitats i tasques presencials, com a les realitzades online.

Quan es puga, les proves seran presencials. Si la situació ho requereix, s'introduiran altres formes d'avaluació: exàmens síncrons i asíncrons, orals i exposicions per videoconferència i altres experiències que permeten recollir evidències d'aprenentatge utilitzant TIC. Aquestes s'informaran a l'alumnat i elegiran en funció del context acadèmic-sanitari.

Es recolliran evidències d'assistència i participació de l'alumnat en classes presencials i en línia. A efectes d'assistència, les classes presencials i en línia tindran la mateixa consideració.

L'alumnat que no complisca amb els criteris de l'addenda i els protocols establerts en la Guia Docent, haurà de realitzar una prova final en la primera convocatòria. Com a referència, s'estableix que l'alumnat haurà d'assistir al 80% de les sessions. L'alumnat que no puga assistir al nombre de sessions mencionades o no arribi als nivells acadèmics establerts, tindrà dret a una prova de qualificació.

Se sancionarà proporcionalment el plagi, la còpia en exàmens i la demora injustificada al lliurament de treballs o tasques acadèmiques presencials i online. En aquest supòsit, s'estudiarà el context sanitari-acadèmic i s'intentaran cercar alternatives, protocols i proves anàlogues a les presencials, en format en línia.

Si es produeix un nou confinament, es podran reajustar els continguts i els procediments d'avaluació, informant amb antelació a l'alumnat d'aquestes modificacions.

Si la situació ho requereix, per manca de serveis o dispositius TIC o per adaptació a diversitat funcional, es podran realitzar procediments i proves singulars a l'alumnat o grups que ho sol·liciten, justifiquen i aprobe el professorat de l'assignatura. En aquest cas, el professorat haurà de contactar amb el professorat, una vegada es publiqui aquesta addenda i/o siga comunicada a l'alumnat.

Cas d'anular-se o no poder dur-se a terme alguna de les proves o exàmens, es consideraran suspeses i s'intentaran replicar i ponderar les parts i/o avaluacions restants.

Com a referència, davant possible confinament, les Proves d'avaluació final (2ª convocatòria): es basarà en un examen de dues parts. La primera, consistirà en un qüestionari dissenyat a l'aula virtual amb similars característiques al de la 1ª convocatòria. La segona part, consistirà en preguntes de caràcter teòric-pràctic que es durà a terme mitjançant videoconferència. Els estudiants hauran d'estar connectats a la plataforma Blackboard Collaborate amb la càmera encesa i en marxa i el micròfon silenciats fins que comence la seua prova.

5.- Bibliografia

Es mantindrà la bibliografia de referència proposta a la guia docent. També, s'informa a l'alumnat de la conveniència d'instal·lar la VPN de la UV per tindre accés a les fons documentals i recursos de la biblioteca de la UV.

Cas que el professorat considere que alguns dels materials necessaris no es puguin obtenir mitjançant els recursos del servei de biblioteques a distància (Dialnet, Roderic, MMedia, Encuentras +), el professorat tractarà de facilitar els manuals i referències a l'aula virtual, respectant les normes d'autoria i copyright. A més a més, es dissenyaran materials ad hoc per part del professorat (documents, àudios, vídeos) que es consideraran necessaris en un entorn de docència no presencial. En aquest sentit, s'ha de recordar que la propietat intel·lectual d'aquest material és titularitat exclusiva del professorat que ho ha realitzat.

Tant per a la docència ordinària, i particularment per fer-la online, es prioritzarà i fomentarà l'ús de recursos i fons d'informació digitals (principalment *Open Access*): revistes, repositoris i bases de dades. Entre altres:

DIALNET (<https://dialnet.unirioja.es/>)

DOAJ (<https://doaj.org/>)

ERIC (<http://eric.ed.gov/?q=karate&pr=on&ft=on>),

GOOGLE ACADÉMICO (<https://scholar.google.es/>)

OPENDOAR (<http://www.opendoar.org/find.php>)

SCIENCEDIRECT (<http://www.sciencedirect.com/>)

SCOPUS (<https://www.scopus.com/>)

TAYLOR & FRANCIS ONLINE (<http://tandfonline.com/>)

Webs professionals (p.e. Lucía Quintero: <http://www.competenciamotriz.com/>)

S'animarà a l'alumnat a utilitzar els serveis de biblioteca i informàtica de la UV i altres d'especial interès com són:

Web servei d'informàtica (<https://angela.uv.es/>)

Normativa sobre privacidad, aspectos legales y proteccion de datos (<https://www.uv.es/ensuv/es/uvstic-seguridad-tecnologias-informacion-comunicaciones.html>)

Problemas o apoyo informático: recolzament del servei d'informàtica (SIUV)

Instalar la VPN: imprescindible per treballar des de casa (vid a: https://www.uv.es/cibisoc/documentos/GuiafacilVPN_esp.pdf)

Servicio de Bibliotecas y documentación de la UV (<https://www.uv.es/uvweb/servicio-bibliotecas-documentacion/es/servicio-bibliotecas-documentacion-1285867215074.html>)

Informació d'interès facilitada per la Facultat de Magisteri: Recursos a distància (<https://www.uv.es/uvweb/magisterio/sp/recursos-docencia-distancia/recursos-1286123521933.html>)